Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

„Ефемеричні успіхи нової ери".

I.

Під таким заголовком містить „Правда" ряд статий, з котрих задля їх цікавости подаємо тут що важнійше:

„В політиці має значінє успіх. Коли хто хоч би помало і постепенно доходить в політиці до певних реальних придбань — значить, що така політика успішна і корисна. Нехай се будуть навіть дрібні придбаня, але коли вони причиняють ся до культурного розвитку народу, то з них протягом часу зложить ся, як з дрібних цеголок, велична будівля; сї дрібні придбаня станеуть широкою і непохитною підвалиною і основою розвитку і поступу народу. Треба лише такими придбанями відповідно користувати ся, а тоді певно проявлять ся успіхи і користи з них для народу.

Отак і у нас Русинів. Нема що проте широко розводити ся, що нам богато потрібно засобів до того, щоби обезпечити національно-політичний, економічний і взагалі в найширшім розуміню слова культурний розвиток руского народу в австрийскій державі. Куди глянемо, чи то на поле політичне чи економічне, просьвітне чи наукове — всюди побачимо ще великі недостачі, — всюди треба ще богато невтомимої праці вложити, потреба орґанічної роботи власних сил. Се повинно бути нашою першою і головною заповідию народною: докладай пильно кождий на своїм становищі власних рук до народної роботи після своєї спроможности, а буде успіх і поступ в розвитку руского народу. „Риби, небоже, то й Бог поможе", се головна засада власної помочи, якою народи, як і одиниці стають могутними, „не вважай на врожай, сїй жито, жниво буде!"

Однак на превеликий жаль у нас тепер робота не поплачує, бо сей більший патріот, хто більший крикун. Крикуньством і галасованєм закривають наші опозицийники суспільну нездарність і недбальство, вмаляючи влюдий, що опозиция причиняє ся до зміцненя суспільности. Лише деколи озве ся голос тверезого погляду, що накликує до реальної роботи. Так ми в 29 ч. нашого вістника навели з „Дѣла" голос о. Моссори, котрий дораджує реальну роботу на поли релїґійнім, просьвітнім і т. д. Послухаймо-ж тепер иншого голосу (таки з „Дѣла" ч. 157) безименного дописувателя з турчаньского повіту про роботу на економічнім поли. „Рускі патріоти, пише він, цілком не дбають о се, щоби селяни брали ся до торговлї; жидівскі крами ростуть, як гриби по дощи, а селяни мусять в них брати все, що їм треба, бо своїх не мають. На цілий повіт є одна крамниця читальні „Просьвіти" в Махнівци, а друга в Хащові і кілька крамиків приватних осіб. У нас безустанно бесїдує ся і пише ся, що годі нарікати, треба брати ся до роботи, та що з того? Ніхто собі сего не бере до серця, всї мов поглухли, кождий дбає про себе, щоби якось в тих поганих часах бодай як-так обстати. Нездарне неробство тай годї!" (А вже-ж турчаньский повіт сливе з твердорускости! *Ред. Пр.*).

Отже в тім напрямі треба у нас рішучо поправи, треба, як ми вже указували в нашій статї „Зміна системи", зірвати з рутеньскою засадою: „Wir brauchen nichts zu thun, die Regierung wird für uns sorgen", а в рускім перекладі: „нехай правительство змінить систему що-до Русинів, а решта скорше чи пізнійше само прийде!" нам треба пильної, сьвідомої і орґанічної роботи народної для культурного розвитку руского народу.

Однак, як вгорі сказано, до сего потрібно богато засобів, а сих може і повинна нам достарчити держава і край, взглядно правительство державне і краєве чи то адміністративною чи законодатною дорогою. І тут треба дбалости самих Русинів, а передовсїм се обовязком руских послів до Ради державної і краєвого сойму. пильнувати сих прав, дбати про потрібні для культурного розвитку руского народу засоби, а се вже відтак річ рускої суспільности, тими придбанями належно користувати ся

Вельми цікаво було-б написати історию діяльности в тім напрямі руских послів за тридцять лїт (1861—91) конституцийної ери, се-б то до т. зв. „нової ери". Однак се лишаємо тим, що мають більше свобідного часу. Тут лише згадаємо, що н. пр. на економічнім поли можна хиба вказати концесиї на „банк рустикальний" vulgo хлопский і „Рольничо-Кредитное Заведеніе" vulgo банк крилошаньский, що пустили з торбами чимало руских селян і міщан. Про потреби буковиньских Русинів ніхто не упоминав ся і не дбав, лише само правительство в новозаснованім университеті в Чернівцях утворило катедру рускої мови і лїтератури.

(Дальше буде.)

---

55)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верна

(Дальше).

Пів години пізнїйше були повідомлені о всїм Паґанель, Мек-Небс, леді Єлена і міс Ґрант.

— Справді — сказав майор нерадо — шкода Ертоне, що ви не потребували кувати всїх наших коний в Віммера.

— А то чому, пане? — спитав Ертон.

— Бо з усїх коний лишив ся нам лише той один, котрого ви повірили вашому ковалеви.

— То правда — сказав Джон Менґлїс — дивна річ!

— Припадок і нїчого більше відповів кватирмайстер, глядячи уважно на майора.

Мек-Небс затиснув губи, немов би здержував ся, щоби чогось не сказати. Всї ждали чи не докінчить своєї гадки, але майор відійшов мовчки до воза, що єго оглядав Ертон.

— Що він хотів сказати? — спитав Джона Ґленарван.

— Не знаю — відповів капітан — однако майор не має звичаю говорити без причини.

— То правда, Джоне — сказала леді Єлена. — Мек-Небс мусить мати якесь підозрінє на Ертона.

— Підозрінє? — відозвав ся Паґанель і стиснув плечима.

— Яке? — спитав знов Ґленарван. — Чи може підозріває єго о вигублене наших коний і волів? На що-ж би він то робив? Та-ж Ертон має спільний інтерес з нами.

— І то правда, Едварде — сказала леді Єлена. — А навіть я ще додала би, що Ертон від самого початку подорожи давав нам заєдно явні докази прихильности.

— Так — потвердив Джон. — Але в таким случаю, що мають значити слова майора? Мушу о тім вивідати ся.

— Може він підозріває єго о змову з тими кримінальниками? — крикнув необачно Паґанель.

— З якими кримінальниками? — спитала міс Ґрант.

— Паґанель помилив ся — перебив живо Джон Менґлїс — він преці знає, що в провінциї Вікториї нема кримінальників.

— Ах, правда! — крикнув Паґанель, хотячи направити свою необачність. — І що менї прийшло до голови? Якісь кримінальники! Які? Хто де коли чув о них в Австралиї? А впрочім скоро лише який стане на австралїйскій земли, стає зараз чесним чоловіком. Само підсоне — правда міс Мариє — підсоне поправляє чоловіка.

Бідний ґеоґраф, хотячи направити свою похибку, робив то само, що віз т. є що раз глубше застрягав. Леді Єлена дивила ся на него, а то ще більше єго мішало. Леді не хотїла єго довше клопотати і тому відійшла з Мариєю до шатра, де Ольбінет заставляв снїданє.

— Варта би мене самого вислати де за таку дурницю — сказав заклопотаний Паґанель.

— Певне! — відповів коротко льорд Ґленарван.

І по тій відповіди, що добила бідного Паґанеля, відійшов льорд з Джоном до вола.

Саме в тій хвили заходив ся Ертон з двома моряками над тим, щоби добути віз з багна. Кінь і віл запряжені один коло другого тягнули з напруженєм послїдних сил величезний тягар, посторонки і ремені трохи не попукали. Вільсон і Мільреді попихали колеса, а Ертон підганяв бідні зьвірята криком і батогом. Однако присхла вже глина держала віз як кліщами і він стояв немов вмурований в землю.

Джон Менґлїс велів злити глину водою, щоби розмякла, але дармо. Віз не рушив ся ні на волос з місця. По довгих трудах люди і зьвірята перестали силувати ся над добутєм тягару. Треба було хиба розібрати віз на части і по куснику добувати, але до такої роботи не було потрібних знарядів.

Однако Ертон, що бажав за яку небудь цїну побороти ту перепону, хотів на ново пробовати, але здержав єго льорд Ґленарван

— Досить, Ертоне — відозвав ся. — Мусимо шанувати того коня і вола, що нам ще лишили ся. Коли прийде нам іти в дальшу дорогу пішки, понесе один з них женщини, а другий припаси поживи. Отже можуть нам ще бути дуже потр бні.

— Добре мильорде — відповів кватирмайстер, випрягаючи обезсилені зьвірята.

— Тепер, товариші — говорив дальше Ґленарван — вертаймо до нашого табора; надумаємо ся, що нам робити.

Вскорі по тім подорожні поснїдавши вібрали ся всї разом і розпочала ся нарада.

Насамперед треба було знати, в котрім

Перегляд політичний.

Як доносять з Відня скликане Коло польске на день 4 вересня. На дневнім порядку стоять справи над політичним положенем.

Між Чехами а Німцями в королївстві ческім веде ся тепер завзята борба. Ческі товариства „Беседи" і „Соколи" почали уладжувати прогульки в сторони, заселені переважно Німцями. При таких нагодах приходить звичайно до демонстраций з одного і другого боку, а то довело до того, що Німці стали видалювати ческих робітників, виповідати Чехам мешканя і т. ин., а Чехи з своєї сторони стали оминати німецкі гостинниці, склепи та робітні. Через те все росте з кождим днем чим раз більше роз'ярене. Обі сторони жалують ся на себе і спихають вину одні на других. Супротив того розіслав ческий виділ краєвий до всїх повітових виділів і до рад міских в Празї та Ліберци (Райхенберзї) обіжник, в котрім взиває і просить, щоби поучувано населене і напоминано перед поведенем, котре причинялось би до ще більшого роз'яреня; з другої сторони невинних а законами дозволених обявів народних не треба зараз уважати за напасть та силою їх відпирати.

Новинки.

Львів дня 25 серпня 1896.

— **Іменованя.** П. Мінїстер рільництва іменував Том. Штайфера, асистента ц. к. каси провентової в Криници, контрольором тої-ж каси. — Мінїстерство торговлї іменувало рахункового практиканта краєвої Дирекциї скарбу Стан. Джевского, почтового практиканта Володим. Старецкого і слухателя прав Ант. Черницкого рахунковими практикантами при Дирекциї почт і телеґрафів.

— **Відзначеня.** Є. Вел. Цїсар наділив возьного Ілїю Костика в Перемишли, при нагоді єго переходу в стан супочинку, срібним хрестом заслуги.

— **Затверджене вибору** нового президента міста Львова дра Годим. Малаховского надійшло вже до Намістництва. За кілька днїв зложить др. Малаховский присягу в руки п. Намістника кн. Сангушка.

— **Комісия іспитова для учителїв шкіл народних в Самборі** подає до відомости, що іспит кваліфікацийний в речинци вересневім 1896 р. для учителїв і учительок, розпічне ся дня 21 вересня с. р. о 8-ій годинї рано. Поданя заосмотрені в приписані документи, з перебігом житя, виказом перероблених підручників і поданєм остатної почти, належить вносити через окружні Ради шкільні до комісиї іспитової на руки Дирекциї ц. к. Семинариї учительскої найпізнїйше до 15 вересня 1896 с. р. *З комісиї іспитової для учителїв шкіл народних в Самборі.*

— **З перемиской епархії.** Кандидати стану духовного, що наміряють убігати ся о приняте до духовної семинариї у Львові, мають до 20 вересня с. р. свої поданя через дотичні декан. уряди предложити Консисториї в Перемишли. До прошеня мають бути додані слїдуючі належито остемпльовані сьвідоцтва: 1) метрика хрещеня і миропомазаня; 2) сьвідоцтва всїх курсів шкіл народних, ґімназияльних і сьвідоцтво зрілости; 3) здоровля, видане лїкарем повітовим або семипарским з потвердженєм, що кандидат здібний фізично до повненя званя духовного; 4) доказ з ц. к. староства, що кандидат не належить до звязи войскової, або що єму прислугує привілей увільненя; 5) сьвідоцтво моральности; 6) убожества затвердженого дотичним ц. к. староством. Прошеня, незаосмотрені у всї повисші сьвідоцтва або внесені по речинци, не будуть увзгляднені. Дня 20 вересня с. р. рано, по вислуханю служби Божої в церкві катедральній, мають кандидати явити ся в канцеляриї Ен. Консисториї до одвітного іспиту.

— **Огнї.** Дня 21 с. м. згоріло в Лешневі, брідского повіта, 21 загород селяньских разом з сегорічним зібраним збіжем. — Величезний пожар повстав в суботу пополудни в селї Водниках над Днїстром і в короткім часї спалив около 100 загород, з котрих лише 10 було обезпечених. Між погорільцями велика нужда, бо згоріло всьо зібране збіже. — Дня 21 с. м. перед 4-ою годиною пополудни вибух огонь в Скалатї і знищив сім будинків. Погорільцї були лиш в незначній части обезпечені, а причиною огню як звичайно була неосторожність. — В Лубянках коло Збаража згоріли дня 17 с. м. з невідомої причини дві стирти збіжа, в котрих було зложено до 800 кіп. — Грізний пожар навістив дня 19 с. м. місто Косів. Згоріло около 100 будинків, а між ними почтовий уряд і церков. Шкода дуже велика і дає ся чути тим більше, що вже перед двома роками потерпів Косів від огню.

— **Товариство співацке** має невдовзї завязати ся в Снятинї. Доси істнував там міщаньский хор при читальни, котрий послїдними часами дуже красно розвинув ся завдяки управі п. Евг. Шепаровича, ад'юнкта податкового, котрий ним щиро займає ся. Минувшої недїлї відбув ся заходом рускої читальнї в Снятинї великий народний фестин, а хор списав ся як не можна лучше. В день Спаса і уродин Є. В. Цїсаря відспівав хор в церкві цїлу службу Божу так удачно і гарно, що всї присутні урядники та начальники всїх властий не могли начудувати ся вправі та легкости, з якою хор віддав найтруднїйші композициї. Тому й не диво, що кождий з міщан, хто тілько чує в собі якийсь дар до співу, спішить з охотою побільшити громаду співаків в хорі і єсть надія, що ще сего року завяже ся в Снятинї постійне товариство співоче.

— **Нещастні пригоди.** В потоцї Коблянцї пливучім через горішну часть Бережницї, повіта стрийского, утопив ся дня 13-го с. м. господар з Кільчич, Іван Кардаш; він, не зважаючи на то, що вода прибула, переправляв ся возом на другий бік по дерево з трема иншими господарями, котрих виратували люди з Бережницї. — В Воютичах, повіта самбірского, утопила ся дня 8 с. м. дволїтна донька тамошної селянки Настї Сенейко, впавши до неогородженої ями повної дощівки. — В селї Реклинци коло Мостів великих свиня відгризла полишеній самій дитинї в поли обі ручки дитина, по ампутованю їй обох ручок перед ліктями, жиє.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і вихованє.

Добрі ради.

Складайте гроші і віддавайте їх до каси ощадности!

— Цїна збіжа а шпихлїрі громадскі. Одна віденьска ґазета, що має звичайно дуже добрі вісти в справах торговельних, пише так: „На торзї збіжевім видко живійший рух, як иншими роками о сїй порі. Замовленя на вивіз ячменю і пшеницї збільшають ся з кождим днем. При тім здає ся, що більша часть

місци находять ся. Паґанель обчислив, що були під 147° 53' довжини, над берегом ріки Снови.

— А як лежить побереже заливу Твофольд? — спитав Ґленарван.

— Під сто пятьдесятим степенем — відповів Паґанель.

— Кілько миль іде на ті два степені і сїм мінут?

— Сімдесять пять анґлїйских миль.

— А до Мельбурна як далеко!

— Що найменше двіста миль.

— Добре. Отже коли вже знаємо наше положене — говорив дальше Ґленарван — то що тепер робити?

Всї відповіли згідно, що треба без найменшої проволоки іти до побережа. Леді Єлена і міс Ґрант приймали ся іти по пять миль на день. Ті відважні жінки не налякали ся гадки перейти пішки простір від ріки Снови до заливу Твофольд.

— То дуже гарно з вашої сторони — сказав льорд Ґленарван — але чи ми найдемо всьо потрібне на побережи?

— Без сумнїву — відповів Паґанель. — Місто Іден вже досить давне, єго пристань мусить мати часті зносини з Мельбурном. Я гадаю навіть, що трийцять миль звідси, в місцевости Делеґат, на границі провінциї Вікториї, дістанемо і поживу і конї.

— А *Дункана* — спитав Ертон — не будете взивати до заливу?

— Як гадаєте, капітане? — спитав Ґленарван.

— Гадаю, що нема потреби з тим спішити ся — відповів капітан надумавшись. — Все буде час переслати прикази Остенови і з заливу Твофольд.

— Певне, певне! — потвердив Паґанель.

— Прошу памятати — говорив дальше Джон Менґлїс — що за чотири або пять днїв будемо в Іден.

— За чотири, або пять днїв! — повторив Ертон і похитав головою. — Скажіть радше за пятнайцять, або двайцять.

— Що? Пятнайцять, або двайцять днїв, аби перейти сїмдесять пять миль? — скрикнув Ґленарван.

— Що найменше, мильорде. Маємо іти найприкрійшою частию провінциї Вікториї, пустинею в котрій цїлком нїчого нема, як кажуть скваттери. То край зарослий густими корчами і тому не можна було там заложити оселї. Там треба іти з сокирою в руцї і прорубувати дорогу, отже на поспіх не можна числити.

Ертон говорив то дуже рішучо. Паґанель, на котрого звернули ся очи всїх, притакнув мовчки головою.

— Припускаю, що стрітимо всї перепони — сказав тодї Джон Менґлїс — то й так буде досить часу вислати прикази *Дункановu*, хочби і за пятнайцять днїв.

— Прошу й на то не забувати, що не сама дорога буде для нас найтяжша, але що треба буде перепраляти ся через Снови і імовірно ждати, доки вода не опаде.

— Ждати! — крикнув молодий капітан.— Або-ж не можна найти броду?

— Сумнїваю ся — відповів Ертон. — Я глядав як раз нинї рано якого пароходу, але дармо; тяжко найти о тїй порі другу ріку таку бистру і непевну як тота.

— Чи ріка Снови дуже широка? — спитала леді Єлена.

— Широка і глубока — відповів Ертон. — Ширина єї виносить анґлїйску милю, а бистра незвичайно. Найлїпший пливак не міг би пустити ся на ту воду без небезпечности.

— То збудуймо човно — відозвав ся Роберт. — Стяти дерево, видовбати і конець.

— Син капітана Ґранта дуже добре усуває перепони — сказав Паґанель.

— І добре має — замітив Джон Менґлїс. — Ми будемо мусїли то зробити, о тім нема навіть що говорити.

— Що-ж ви гадаєте, Ертоне? — спитав Ґленарван.

— Я гадаю, що як не дістанемо якої помочи, то будемо ще й за місяць стояти над берегами Снови.

— Отже вкінци який-же маєте лїпший плян? — відозвав ся нетерпеливо Джон Менґлїс.

— Як *Дункан* виїде з Мельбурн і приплиeе до всхідного побережа.

— А все виїздите з тим *Дунканом!* Чи-ж як він буде в заливі, то нам лекше прийде ся дістати там?

Ертон подумав хвильку, а відтак відповів двозначно:

— Не накидаю нїкому моєї гадки. Що роблю і говорю, то дїє ся для добра всїх нас, а впрочім я готовий до дороги, як лише льорд Ґленарван прикаже.

Сказавши то заложив руки на груди.

— Так не відповідає ся, Ертоне — відозвав ся Ґленарван. — Скажіть ваш плян і віддайте єго під загальну розвагу. Що-ж ви предкладаєте?

Ертон голосом певним і спокійним так став говорити:

— Перед усім гадаю, що ми не повинні переправляти ся через ріку без нїчого, так як ми тут є. Треба ждати на поміч, а ту поміч може нам дати лише *Дункан*. Лишім ся тут, де маємо ще поживу, а один з нас нехай несе Остенови приказ, аби плив до заливу Твофольд.

То несподіване предложене принято з загальним зачудованем, а Джон Менґлїс навіть розгнївав ся.

— За той час — говорив дальше Ертон — води Снови опадуть і ми найдемо перехід, або

орудок залагоджує ся поза головними торгами, бо продуценти продали немалу скількість збіжа безпосередно заграничним закупникам. Коли торік при меншій скількости ячменю готового на вивіз продавано часто по низькій ціні, то тепер, при значно більшій скількости осягнено ліпшу ціну". — До сеї звістки мусимо додати від себе кілька слів: Видко, що на вищу ціну вплинула не лиш сама потреба, але й то, що продуценти оминули посередників і самі продавали збіже за границю. Зиск, який би був в противнім случаю припав посередникам, припав продуцентам. Ся обставина насунула нам на гадку, чи не могли би й наші господарі позбути ся в якийсь спосіб тих посередників, що то їздять по селах, або переймають на дорозі господарів, що їдуть на торг, і купують від них збіже та накидають їм ціну, яку самі хотять. Нам здає ся, що на то знайшов би ся легкий спосіб, котрий би охоронив наших селян від визиску, а тим способом могли би бути громадскі шпихлїрі. Де в селї єсть громадский шпихлїр, там могли би всї господарі в громадї змовити ся, прилагодити на один час все збіже, що мають на продаж і передати єго за рядови шпихлїря, а той кождому з них виставив би квіт на єго. Шпихлїр міг би тогди ще лїпше очистити збіже, утворити з него через помішане одностайнїйшу сорту і продати гуртом чи то банкови рільничому, чи якомусь більшому гуртівникови. В той спосіб мігби шпихлїр перейняти на себе посередництво і оминаючи других посередників узискував би більшу ціну а узискані тим способом гроші, виплачував би відтак на видані квіти поодиноким господарям. Коли-б громадский шпихлїр почав в той спосіб орудувати збіжем, то міг би взяти всю торговлю збіжеву не лиш в своєї громади але й з найблизшої околиці в свої руки. Міг би навіть роздобути якісь капітали і з них давати господарям вже наперед якийсь задаток на їх збіже а з продажию підождати аж до того часу, коли би ціна була як найлїпша. Аж тогди було би значінє громадских шпихлїрів дїйстно велике і они принесли би громадам великий хосен Гадку сю піддаємо під розвагу тим нашим громадам, що позакладали вже у себе громадскі шпихлїрі.

— Спосіб на польні миши. Якийсь господар на англїйских островах Гебридах дійшов того, що польні миши не зносять запаху простої мятки і коли суху мятку розкинути по поли, то миши від неї втікають. Як би так дїйство було, то не було би лекшого способу, як мяткою виганяти миши. Можна би й того спробовати.

— *Жолудь для курий.* Жолудь не лиш для безрог але й для курий має бути дуже добра на годівлю, і кажуть, що кури навіть скорше від неї несуть ся. Призбирану в осени жолудь треба в печи осушити потовчи в ступі і змолоти на муку а відтак з вареними бараболями і теплою водою зробити заминку і ще теплою годувати кури.

— Як віддає ся честь поклоном. Звичайно віддаємо честь одні другим поклоном. Але коли віддає ся при тім честь другому, то треба й собі знати честь і повагу. Коли кланяєш ся другому, то не понижай ся сам і не гни ся перед другим в двоє; він же такий самий чоловік, як і ти. Єсть звичай, що, кланяючись комусь, здоймаємо шапку або капелюх з голови. Відкрий отже голову, коли кланяєш ся, але й зараз накрий її; не держи капелюха або шапки в руцї. Лиш цїсареви кланяємо ся в той спосіб, що здоймаємо капелюх і чекаємо з відкритою головою, доки він не перейде або не переїде. Не відкривай голови вже здалека перед кимсь, як то кажуть, на пів милї, але зачекай, доки з ним не зрівнаєш ся і аж тогди поклони ся прилично. Коли поклониш ся і відкриєш голову, а треба тобі стати до розмови, то накрий голову і не стій перед нїким з відкритою головою, хиба що й той другий відкриє голову. Не цїлуй нїкого по руках; то належить ся хиба лиш женщинам. Лиш дїти повинні родичів, або когось старшого з родини цїлувати в руку. Учителї і сьвященики не повинні вимагати, щоби дїти цїлували їх по руках, але за то повинні жадати від них, щоби они уміли чемно і гарно поклонити ся а при тім і сьміло дивили ся в очи. Єсть загально принятий звичай, що лиш рівні собі люди і добрі знакомі кланяючись поздоровляють ще себе й словами. Особам висшим від себе кланяємось лиш мовчки.

Переписка зі всїми і для всїх.

Вп. Н. В., властитель крамниції в Зав.: Коли вам тамошні столярі не хотїли сказати навіть і за гроші, то мабуть лиш длятого, що й самі не знають, бо уміють полїтурувати лиш звичайною полїтурою столярскою, котра так робить ся, що на 8 частий звичайного шелеку бере ся 1 часть сандараку (рід живиці) і розпускає ся в 40 частях міцного спірітусу. Полїтуру в той спосіб, що добре пемзою (пумексом) вигладжене дерево натирає ся полїтурою. Треба зробити з бавовни або з чистого клоча кульочку завинути єї в досить тонкий платок напущений трохи оливою, наляти на клоче трохи полїтури і відтак стуливши кінцї платка до купи і взявши їх в руку розтирати полїтуру по дереві раз коло разу на всї боки. Через то, що кульочку притискає ся злегка до дерева, витискає ся з неї крізь платок полїтуру, котра вкриває дерево рівномірно тонкою верствою і зараз засихає. Від часу до часу, в міру потреби, треба полїтури доливати до платка. Червону полїтуру можна зробити слїдуючим способом: 1) Оранжевого шелеку 2 части, спірітусу (95-процентового) 10 частий, або на вагу: 2 дека шелеку, 10 дека спірітусу і півтора ґрама еозинн. — 2) Оранжевого шелеку 2 дека, спірітусу 10 дека, фуксини (анїлїнової краски) 1 ґр. і орлеану пів ґрама — Чорна полїтура: 1 дека шелеку, 1 ґрам бензое (живиці з дерева бензо), пів ґрама чорної анїлїни і 6 дека спірітусу. — Полїтуру всїлякої краски можна зробити в той спосіб, коли возьме ся 2 части шелеку (чистого), 0·5 (пів) части венецийскої терпентини, 8 частий спірітусу і закрасить ся анїлїновою краскою, якою хоче ся. — Ви, здаєсь не маєте ще практики в полїтурованю, длятого зробіть насамперед дуже маленько полїтури і спробуйте, чи здасть ся, щоби-сте не наробили собі відразу коштів і не збавили матеріялу. Все, бачите вимагає практики і не досить лиш знати, як що робить ся. Скількість мішанини подаємо в частях, а то треба так розуміти, що треба всего відважувати; части мусять бути однакові, але вага може бути всїляка, н. пр. 2 части може значити не лиш 2 ґрами, але й 2 дека і 2 кіля. — *Вп. М. В. в Ст.:* На Ваші відносини нема иншої ради лиш шукати способу, щоби видержати конкуренцію. Як то робить ся, розкажемо вє лїдуючим числї в „Добрих радах" і то собі там прочитайте. Тут скажемо лиш то, що доноси до властий суть способами нечестної конкуренції і роблять лиш тим більших ворогів. На то мають власти свої орґани, котрих річию єсть допильнувати, чи все робить ся після права. Купець і крамар повинен памятати на приповідку: „Не роби другому того, що тобі не миле". Найбільша хиба в тім, що наші люди не мають тої легкости і проворности у вишукуваню способів конкуренції, як жидівскі купцї і крамарі.

переправимо ся човном, бо будемо мати час збудувати єго. Така моя гадка.

— Добре, Ертоне, — відповів Ґленарван — над вашим предложенєм годить ся подумати, то лише зле, що треба ждати, але за то буде менше трудів і небезпечностий. Як гадаєте, товариші?

— Скажіть ви свою гадку, майоре — відозвала ся леді Єлена. — Ви лиш слухаєте, а нїчого не говорите.

— Як схочете, то скажу отверто — відповів майор. — Менї здаєть ся, що Ертон говорить як розумний і обачний чоловік. Годжу ся з ним.

Нїхто не сподївав ся такої відповіди, а навіть сам Ертон поглянув скоро з зачудованєм на майора. Однако Паґанель, леді Єлена і моряки готові були підпирати предложенє кватирмайстра.

— Тепер — обернув ся Ґленарван до Джона — і ви певне згодите ся з Ертоном?

— Очевидно — відповів Джон Менґлїс — коби лише наш післанець перейшов ріку, котрої ми не можемо перейти.

Всї подивили ся на Ертона, але він усьміхнув ся, як чоловік певний себе.

— Післанець цїлком не перейде ріки! — відповів.

— Лише?

— Лише піде па дорогу до Лекнов і нею дістане ся аж до Мельбурн.

— Двіста пятьдесять миль пішки! — крикнув капітан.

— Верхом — відповів Ертон. — Та-ж ми маємо здорового і доброго коня. Цїлу дорогу можна зробити за чотири дни; додаймо до того два дни на переїзд *Дункана* до заливу і одну добу на поворот до табору, то за тиждень буде наш післанець назад у нас разом з людьми корабельної осади.

— Коли так — сказав Ґленарван — то треба вибрати післанця. Хто хоче пожертвувати ся для своїх товаришів?

Вільсон, Мільреді, Джон, Паґанель, а навіть Роберт заявили готовість вибрати ся в дорогу. Найбільше наставав Джон, аби єго вислано. Вкінци відозвав ся Ертон:

— Коли ваша ласка, мильорде, то я поїду. Знаю добре ті околиції. Нераз вже переїздив я ще гірші дороги, отже домагаю ся в інтересі добра всїх, аби мене вислати. Дасте менї письмо до вашого поручника, а за тиждень буде *Дункан* в заливі Твофольд.

Без сумнїву, що кватирмайстер був найлїпший з усїх до тої роботи і всї то розуміли, тому нїхто більше не оппрае ся і Ґленарван рішив вислати єго.

Очи кватирмайстра заяснїли вдоволенєм. Відвернув голову — але хоч то лиш хвильку тревало, то однако Джон Менґлїс добачив ту єго радість і почув до него якусь відразу.

Кватирмайстер готовив ся до дороги. Помагали єму оба моряки; один займив ся конем, другий ладив поживу на дорогу. Тимчасом Ґленарван писав лист до Остена. Приказував в нїм поручникови *Дункана*, аби безпроволочно їхав до заливу Твофольд. Кватирмайстра поручав єму яко певного чоловіка. Під его приказами мав Остен віддати в заливі Твофольд відділ корабельної залоги.

Ґленарван як раз писав ті порученя, коли майор, що водив оком по листї, запитав єго якимсь дивним голосом, як пише назвище Ертона.

— Так як вимавляє ся — відповів Ґленарван.

— Милите ся, своячe — сказав спокійно майор. — Вимавляє ся то Ертон, але пише ся „Бін Джуїс".

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 25 серпня. Є. Вел. Цїсар заіменує царя Николая II. властителем 61 угорского полку піхоти, котрого властителем перше був отець теперішного царя. — Мінїстер ґр. Ґолуховский був вчера на довшій авдиєнциї у Цїсаря. — Цїсар дарував чорногорскій княжнї Оленї пару прекрасних коний.

Софія 25 серпня. Всї непорозуміня усунені і дотеперішний кабінет полишає ся дальше.

Константинополь 25 серпня Від кількох днїв нараджує ся що день мінїстер справ заграничних з австро-угорским амбасадором над справами кретийскими.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.